# ЧУДОМИР
# СЕЛО САЛТЪКОВО

chitanka.info

То е съвсем близо до нас. В последните години особено, откак градът ни почна да расте на северозападна посока и откак се построиха сградите на авиационното училище, Салтъково стана един вид нашето Княжево. Нещо повече — то преди 25 години се е числило към Казанлъшката община и само някакви три-четири километра го делят от нас, а нищичко не знаем за него. А мнозина казват, че то е много по-старо селище от града. Даже легендарната козарка Яна, що е заселила Енина, дошла от Салтъково. Името си селото е получило от Саклъкьой (скрито село). И действително, то е тъй потънало край ниските брегове на Мътната вада, или Салтъшница, че дордето не влезеш в селото, не можеш да го видиш. Преданието говори, че по-рано е било на север от „Копринка“, в местността „Саръбаз“, където се намират останки от стари постройки. Татък, между „Саръбаз“ и голямата могила, са и „римските гробища“, които идат да усилят преданието, а на запад пък от „Саръбаз“ е чифликът на Али Риза бей с деветтях могили, които също говорят за близко селище. Преди Освобождението Салтъково е било по-малко и чисто турско село, с две хубави джамии и просторни мери, по които са пасли големи стада овце. И сега то има голяма мера, която на запад по Тунджа стига чак до Гюрля. Живи старци си спомнят безброй саи край селото, една част от които са били на овчари от града.

Твърде малко може да се научи за селото през турско време. Единственият жив влиятелен на времето си салтъчанец дядо Ибрям Кисьоолу, пленяван от русите през Освободителната война като защитник на Плевен, заварихме да лежи сляп и почти онемял в къщата си и нищо не можа да ни каже. След Освобождението на мястото на избягалите турци се настаняват шипчанци, понеже селото Шипка е било изгорено. Първи учител след освобождението е бил шипчанецът Минко Аджаров. По-късно, като се поусмирили духовете, турците се върнали пак, а шипчанци се поотдръпнали към селото си. След шипчанците в Салтъково са придошли македонци, прокудени след големите въстания, а след тях са се заредили алагьонци из Чирпанско, средногоровци, турийци, преселници от Карловско и пр. Сега жителите на селото представляват един пъстър букет от най-разнообразни цветя. В такива смесени села обикновено и обществените инициативи не процъфтяват. И тук е така, и като най-голяма пречка за това, освен горните причини, е турският елемент, който обикновено е консервативен. И затова салтъчани още нямат

хубаво училище, а черквата им, която е направена едва преди три години, прилича на малък нескопосан параклис.

В такива села също бързо се губят старите обреди, обичаи, носии и пр. В крайтунджанските ни села напр. рядко ще срещнете карнавални празници или ако ги има, то те не са запазени в примитивния им вид, а силно модернизирани под влиянието на града. Салтъково сега брои 200 български и 70 турски къщи, натрупани повече на десния бряг на реката, където мястото е по-хубаво и по-оцедно. С моята констатация обаче придружаващият ме туриец, преселен преди тридесет години, чиято къща е на левия бряг, не се съгласи, възразявайки: „Жъ измрът куту жеби за вудъ!“ Милият „емишерия“, тридесет години продава непрестанно мляко из града и буква не е изменил от турийския си говор!

Близостта с града е едно голямо преимущество за салтъчани. Почти всички работници и работнички по държавни разсадници и градини са оттам. Вторничен ден една дълга върволица наклякали салтъчанки ще видите донесли коя яйца, коя масло, фасул, леща, картофи и пр., а пролетно време числото на млекарите, които кръстосват улиците на града и ни предлагат своето хубаво овче и краве салтъшко мляко, достига до четиридесет души.

*(Публикуван във в. „Казанлъшка искра“, VIII, бр. 178 от 15.XII.1931 г.)*

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.